

Forslag til Inatsisartutbeslutning om, at Inatsisartut giver Naalakkersuisut bemyndigelse til at etablere en forfatningskommission med henblik på at udfærdige et forslag til en grønlandsk forfatning.

Et land og et samfund der forbereder sig for selvstændighed, er et samfund med forfatning som er formet af befolkningen har taget stilling til samfundets værdier og beskyttelsen af disse; det er Inuit Ataqatigiits vision.

Det har været flertallet i det grønlandske samfunds mål i mange år, at Grønland bliver selvstændigt og siden Inuit Ataqatigiits opstart for 40 år har selvstændighed været vores erklærede mål. Dermed står følgende i vores vedtægter: jeg citerer: "Stk. 2: INUIT ATAQATIGIIT's formål er opnåelse af selvstændighed for Grønland, økonomisk såvel som folkeretligt. Landets politiske og økonomiske udvikling skal være bæredygtigt menneskeligt, socialt og miljømæssigt og tage udgangspunkt i vores grønlandske kultur. Samfundet og dets institutioner opbygges på demokratiske principper og værdier og under respekt for de universelle menneskerettigheder. Det skal sikres, at værdier skabt i samfundet kommer hele samfundet til gode. Den gensidige respekt, ligestilling, lighed og social solidaritet med hinanden er grundlaget for partiets politiske arbejde", citat slut.

Da befolkningen stemte om selvstyreloven i 2008 og da selvstyret blev indført i 2009, blev vores rettighed om at kunne udarbejde en forfatning stadfæstet i selvstyreloven.

Inuit Ataqatigiit er glade for, at vi nu er nået så langt, at vi her i dag har et håndgribeligt dokumentation for det ved dagens dagsordenpunkt.

Vi drøfter her et forslag om at give Naalakkersuisut bemyndigelse til at etablere en forfatningskommission med henblik på at udfærdige et forslag til en forfatning.

Inuit Ataqatigiit vil fremhæve nogle og centrale punkter som vi finder afgørende i det kommende arbejde.

For det første anser vi at befolkningen inddrages og får en medbestemmelse som særdeles vigtig. For det er en lov for os alle i samfundet. Arbejdet skal udføres i fuld offentlighed og befolkningen skal have gode muligheder for at være med til at fremkomme med deres synspunkter og være med til at debattere emnet.

Inuit Ataqatigiit finder det vigtigt, at medlemmerne af forfatningskommissionen ikke blot skal være politikere. Folk i samfundet som ikke er politikere, og som har særlig viden skal deltage.

Vi mener ikke at vi politisk skal bestemme om hvem der skal side som formand for kommissionen. Vi mener at man i en kommission som er så vigtig som denne, skal udpege en formand uden om partiskel.

Selvstyrekommissionen havde ikke en politisk udvalgt formand og det sikrede et sammenhold omkring arbejdet. Denne gode konstellation gør, at vi mener, at der skal udpeges en formand som alle kan være sammen om.

Inuit Ataqatigiit mener at forfatningskommissionens arbejde om at lave en udkast til forfatning skal udføres med tæt inddragelse af borgerne. Her tænker vi på, at man mindst inddrager borgerne i samtalen om hvad indholdet skal være.

Sidst tog Inatsisartut stilling til emnet i forbindelse med beslutningsforslag i efterårssamlingen i 2015. I denne debat vedtog et samlet Inatsisartut, at man på vejen for vort lands selvstændighed udføre forberedende arbejde om en forfatning. Lovudvalget tog emnet under behandling og fremkom med en gennemarbejdet betænkning. I betænkningen blev det klart understreget, at Naalakkersuisut inden udgangen af dette år skulle fremkomme med en redegørelse om en forfatning samt at redegørelsen skulle behandles i Inatsisartut.

I forbindelse med dette punkt modtog vi medlemmer af Inatsisartut modtog redegørelsen i går aftes og har således ikke haft den fornødne tid til at tage stilling til redegørelsen.

Derfor ser Inuit Ataqatigiit frem til at vi under den næste forårssamling debatterer redegørelsen mere fyldestgørende. Vi håber at en ny og gennemarbejdet redegørelse som er baseret på den nye koalitions holdninger, vil blive debatteret i Inatsisartut til foråret og vil blive mødt med interesse og danne grundlag for en bredere debat i samfundet.

Selv om vi kun har haft særdeles kort tid til at skimte redegørelsens indhold, så har vi dog flere bemærkninger herfor. For det første har vi bemærket, at man i afsnittet om besættelse af kommissionens medlemmer lægger op til, at dette i høj grad skulle være politisk bestemt. Inuit Ataqatigiit ønsker at understrege, at vi anser at sagen skal være upartisk, vi vil igen understrege at man i arbejdet inddrager folk med særlig viden. Vi vil foreslå, at halvdelen af forfatningskommissionens medlemmer ikke skal være valgte politikere.

Ligeledes har vi bemærket at der under afsnittet om i valg af medlemmer samt formand står følgende: jeg citerer " det regeringsbærende parti i Naalakkersuisut indstiller til, hvem formanden for kommissionen skal være" og " Det største oppositionsparti i Inatsisartut indstiller til, hvem næstformanden i kommissionen skal være" citat slut. Inuit ataqatigiit skal gentage, at vi mener at besættelse af formandsposten og næstformandsposten skal være upartisk.

Vi indstiller til at man benytter sig af andre kriterier i forbindelse med valg af formand samt næstformand.

Ligeledes kan man i redegørelsen læse, at man lægger op til, at man under selvstyreordningen først udarbejder en forfatning der lovgivningsmæssigt er inden for den danske Grundlov og at man samtidig udarbejder en forfatning til brug for den dag hvor vi har opnået fuld selvstændighed. Inuit Ataqatigiit anser det som værende formålsløst at man i forbindelse med udarbejdelse af en forfatning til vort land, skal tage udgangspunkt i en grundlov fra meget gammel tid og som generelt slet ikke er tilpasset vort land.

Med Hjemmestyrets indførelse i 1979 og med Selvstyrets indførelse i 2009 har det grønlandske folk, også lovgivningsmæssigt, gået en vej uden om Danmark, derfor er det vores indstilling, at det grundlovsforberedende arbejde ikke skal baseres på den danske grundlov men på et arbejde, hvor vi fra bunden bygger vores egen grundlov op, og denne lovsamling skal kaldes NUNATTA INATSISAI PINGAARNERIT.

Vi anser vort lands forfatning skal være en forfatning til det grønlandske samfund og for Grønland, som i sin udformning baserer sig på vore forhold og som ikke er bundet til et helt

andet land. Vi har siden indførelsen af Hjemmestyre- og Selvstyreordningen allerede er ordninger som ikke fuldstændig er i henhold til den danske grundlov også hvad angår fremadrettede tiltag, og det er nødvendigt at vi under vores arbejde om vores egen forfatning ikke skal være bundet til noget.

Vi skal udarbejde én forfatning. Vi skal stifte en kommission som ikke er politisk bundet og som til fulde kan opfylde vore mål, hvor demokrati og inddragelse skal være i centrum.

I redegørelsen fremgår det - jeg citerer - "Kommissionen skal under sit virke nå ud til alle landsdele. Kommissionen skal sørge for at møde befolkningen, præsentere foreløbige overvejelser og få umiddelbare reaktioner på nogle af de principielle emner og værdimæssige overvejelser, som kommissionen beskæftiger sig med." Citat slut.

Vi lægger vægt på, at man efter stiftelsen af forfatningskommissionen skal have en måde at arbejde på der tager udgangspunkt i at man møder befolkningen og debatterer med dem og vi er enige i dette mål. Vi henstiller til, at man i forbindelse med borgermøderne ikke blot fremlægger sine synspunkter, men at man reelt tager en debat med borgerne. Inuit Ataqatigiit skal understrege, at kommissionen har til opgave at oplyse og debattere med befolkningen og at dette ikke styres af politikere og Naalakkersuisut. Når vi stifter en kommission, skal vi have tillid og respekt for denne, også fordi vi håber på, at befolkningen har respekt og tillid til denne og dets arbejde.

Vi er ligeledes glade, at vi i forbindelse med Finansloven for 2017 skal afsætte midler til en forfatningskommissionssekretariat. Dermed har vi allerede i forbindelse med de indledende forberedelser sikret dette.

Det arbejde vi nu skal i gang med, skal vi udføre sammen med befolkningen. Arbejdet skal ske uden partipolitiske kampe. Derfor er det vigtigt at man er lydhør over for forskellige meninger, hvor det er fundamentalt vigtigt at man tager udgangspunkt i et bredt demokrati og inddragelse af alle.

Vi vil samtidig kræve, at det forberedende arbejde laves grundigt af den nye Naalakkersuisut-regerings holdninger og at arbejdet skal udføres på et ordentligt grønlandsk sprog. På baggrund af dette kræver vi, at den redegørelse der til dette punkt er omdelt, gen-skrives på ny, ikke mindst på mere korrekt grønlandsk og indholdsmæssigt tilpasses den nye koalitions holdninger.

Hos Inuit Ataqatigiit er vi rorte over at vi nu er nået så langt. Dette her er meget stort. Dette er et meget vigtigt arbejde! Lad os udføre arbejdet godt, forsvarligt og i fællesskab.

Lad os i fællesskab udarbejde vores forfatning.

Tak, og tillykke til os alle. Vi ser frem til at realisere arbejdet sammen med befolkningen.